

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ XIII. Скрантонъ, Па., Четверъ 12-го Сѣчня, 1905. Число 2.

Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, January 12, 1905. No. 2.

ЧИТАЙТЕ!

Сего мѣсяця всѣ брацтва що належать до „Союза“ принимаютъ новыхъ членѡвъ въѣзъ 1 до 31 лѣтъ безъ вступного а въѣзъ 31 до 45 за половину вступного.

Х. Хирчбъ, предс. „Союза“.

НОВИНКИ.

— НА засѣданю нью-йорской „Board of Education“ была широко обговорена справа, чи завести до шкѡлъ кару тѣлесну, чи нѣ. Бруклинскій водпоручникъ дуже горячо обставявъ за заведенемъ тѣлесной кары по шкѡлахъ, ридивъ навить прилагодити водповѣднй машинки, котрѣ бы вымѣрювали кару. Однакъ большѣсть водпоручникѡвъ зъ обуременемъ водперла варварскій внесена, а при голосованю брутальный внеокъ упавъ 16 голосами, проти 22.

— ВЪ Нью Гейвенѣ, Конн. арештовала поліція тамошню почтарку подъ закладомъ сироневѣрена \$850 зъ почтовой касы. Арештогану выпущено на волю за зложенемъ заруки въ сумѣ \$1000.

— ВЪ Йонкерсѣ, Н. Й. зибивъ поѣздъ зѣлѣзничій Раберга Турстона, суперинтендента тамошней фабрики. Небѡщикъ осиротивъ жѣнку и шестеро дѣтей.

— ВЪ Ричмондѣ, Ва. въ одномъ домѣ счинивъ ся грѡзный огонь. Жителѣ того дому въ часъ выротовали ся, лишивъ ся лишъ оденъ чоловікъ, котрый мавъ водтяти ногу, а шудло деъ заподѣло ся, такъ що не мѡгъ ратувати ся утечею. Дошерна завдяки водважному сторожеви огневому бѣднй калѣка зоставъ выротований.

— ЗЪ Бѣрминггамѣ, Аля. доносятъ, що въ потягу, котрый вѡзъ 130 арештантѡвъ, оденъ муриновъ Віл Фітеръ высадивъ въ воздухъ оденъ вѡзъ, чтобы въ сей способъ допомогти до утечи вязнямъ. Въ наслѣдокъ експлозїи згинуло двоохъ зѣлѣзничихъ служащихъ, а троохъ вязнѣвъ зоставало тяжко покалѣченныхъ. Не утѣкъ жаденъ арештантъ.

— ЗЪ Копенгаги доносятъ, що королѣвска фабрика оружя на островѣ Амагеръ виробляє теперъ на замовлене російского правительства новыя рѡды тузья, а то карабіны сѣмъ Рѡкія. Съ се оружя

посередне мѣжъ звычайнымъ карабіномъ а машиновою гарматою, и таке мале, що кивалеристъ може его мати на сѣдлѣ и стрѣляти зъ коня, а выкидае кѡлька сотъ куль на мїнуту. Вырѡбъ тыхъ карабіновъ водбуває ся поки-що свободно, бо фабрика не е ще зовѣмъ улиджена.

— ВЪ Пітсбургѣ, Па. въ фабрицѣ стали Кирнегого експлодувавъ великій котелъ, при чомъ оденъ робѡтникъ згинувъ на мѣсци, а пятоохъ зоставало тяжко рененыхъ, такъ що теперъ борють ся мѣжъ житемъ а смертію.

— ВЪ Филаделфіи, Па. приловила поліція славного злодѣя, за котрымъ вже давно слѣдила, Ивана Буга. Въ многихъ мѣсяцяхъ допускавъ ся вѡнъ смѣлыхъ крадежей, и много разѡвъ бувъ караний. Злочинець сей мае теперъ 60 лѣтъ. За молоду служивъ при нью-йорской поліціи, але коли його пригловлено, що яко полісменъ бравъ участь въ обкраденю банку, засуджено его на 20 лѣтъ вязниці. Вѡдсидѣвши тѣ лѣта, зачавъ дальше управлять злодѣйске ремесло на велику скалю. И такъ заложивъ філію лондонского товариства убезпеченъ вѡдъ огню, и въ сей способъ зобравъ около 150 тысячъ долларѡвъ. Коли однакъ, оденъ домъ у него зибезпеченый згорѣвъ, а властитель сего дому не доставъ запомогти, тогдѣ водкрылось цѣле ошущство, але Бугъ пропавъ деъ безъ слѣду. Вѡнъ прибрѣвъ собѣ друге имя, поѣхавъ до Филаделфіи и тамъ знова допускавъ ся рѡжныхъ циганьствъ на велику скалю. Дошерна теперъ выслѣдила його поліція и воддала въ руки справедливости.

— ЯКЪ доносятъ зъ Вашингтону, мають бути Япанцѣ учителями американскихъ моряковъ въ штутѣ баксованя. Одного такого учителя мае президентъ Рузвелтъ, котрый про школу япанскую того рода дуже добре выражае ся и поручае еѣ яко дуже хосенну для американскихъ моряковъ.

— ПОДЧАСТЬ послѣднихъ войсковыхъ маневрѡвъ въ Спол. Державяхъ знайдено два стрѣй патроны помѣжъ слѣпыми. На щасте обѡйшлозъ безъ выпадку. На жадаве войсковыхъ властей переглянено всѣ слѣпы патроны въ державномъ магазинѣ, и знайдено тамъ оденъ стрѣй патронъ. Щобы на будуче зибезпечитись вѡдъ того рода выпадковъ, припоручено строгу контролю всѣхъ слѣпыхъ патроновъ, якѣ йдуть до магазину.

— ЯКЪ звѣсно зибороженный е вступъ до Сполученыхъ Державъ китайскимъ робѡтникамъ и жѣнкамъ. Але хитрѣй Китайцѣ старають ся оминуть при во и рѡжными способами достати ся до Америки. Въ большыхъ мѣстахъ а чередѡвѣмъ въ Чикаго и Санъ Франсиско нахѡдять ся агенты Китайцѣ, котрѣ спроваджують своихъ соплеменниковъ въ паккахъ. Случайно водкрыто на зѣлѣзничомъ дворцѣ замерзлого трупа Китайця. Коло него нахѡдила ся ѣда. Видко за сильный бувъ морозъ, и бѣднй косонокій Китаецъ не побачивъ краю свободы, але марно згибѣ. Здѣять ся и въ сей способъ богато перекрадало ся Китайцѣмъ до Сполученыхъ Державъ. Поліція глядитъ за агентами и многихъ вже арештовала.

— ДРУКАРНЯ „Свободы“ е першою и одинокѡю ювійною рускою друкарнею въ Америцѣ. Почавши вѡдъ 1-го Сѣчня 1905 року, въ друкарни Свободы робить ся лишъ 8 годинъ денно. Всѣ рускѣ робѡтники, особливо тѣ, що належать до юній, повинны давати всякій друкарскій рѡботы лишъ до друкарнѣ „Свободы“.

— ВЪ мѣсцевости Гвайтъ Плейнсъ, Н. Й. сполошила поліція банду опришкѡвъ, котра забиралась розбиты тамошнй банкъ. Злочинцѣ полишили всѣ свои знряды, якѣ были потрібны до розбиты касы, а такожъ и части одежѣ и поутѣкали. Помѣжъ одежею найдено жѣвочій одягъ, зъ чого припускае поліція, що въ бандѣ опришкѡвъ нахѡдять ся жѣнка.

— РОЗДВЯНЕ (перше за 1905 рѡкъ) число „Свободы“ вже цѣлкомъ вычерпане, тому не можемо его большѣ нѣкому цѡслати.

ВЪ Олдѣ Тавнѣ, Мо. згорѣло облятыхъ нафтою пять людей, славянского походження. Въ домѣ сѣмъ меш-

кало 35 людей, такожъ Славянѣ, котрѣ всѣ были заняты въ одной фабрицѣ. По заявкѣ спалені люди были досить маючѣ, а по смерти не найденъ при нихъ жадныхъ грошей, про те догадують ся, що смерть ихъ не е случайна, але мае закрытѣ слѣды крадѣжи, якѣхъ допустили ся спѡжителѣ того дому. Кѡлькохъ зъ нихъ арештувала поліція.

— КОЛО Нью Орлеану, Ля. вѣло пятоохъ муриновъ до дому. Дорога ихъ вела черезъ бѣгна, зарослѣй лѣсомъ. Нагло заломивъ ся подъ ними лѣдъ, двоохъ зъ нихъ втопило ся, а три вырѡтовали ся и вылѣзли на дерева. Се було въ ночи, на дворѣ бувъ сильный морозъ. На другій день знайдено на деревѣ всѣхъ троохъ замерзлыхъ, якѣ судорожно тримали ся галузя, чтобы не выскати въ багно.

— ВЪ Индіанополисѣ. Инд. засудивъ судія троохъ страйкуючихъ робѡтниковъ на тяжку вязницю а вѡсьмохъ другихъ на грошевыя кары вѡдъ \$20 до \$50 за заворушнй подчасъ страйку. Коли судія перечитавъ за судъ, промовивъ до засудженихъ тыми словами: Робѡтники мають тѣ самы права организювати ся, що и капиталісты. Яке небудь спротивлене ся властямъ чи то робѡтниковъ, чи капиталістовъ мусить бути розслѣджене и послѣ вымоговъ законѡвъ покаране. Супроти права всѣ суть равны и всѣ мусять повиновати ся законамъ державнымъ.

— ПРИ будовѣ каналу пинамского обхѡдять ся зъ робѡтниками горше якъ зъ худобиною. Платня така нужденна, що не выстарчить навѣтъ на прожитокъ. Денный робѡтникъ бере за годину работы 15 центѡвъ. Середъ великой спеки, яка тамъ пануе, мусять робѡтники працювати денно 10 годинъ. Обхѡдять ся зъ ними якъ зъ невѡльниками. Мусять спати подъ голымъ небомъ. Центральна юнія робѡтничя выслала до президента Рузвелта письмо чтобы вглянуть въ тусправу и положивъ конецъ нелюдскому вызысковуваню бѣднхъ робѡтниковъ.

— ВЪ Порчестерѣ, Н. Й. молодой 21-лѣтнй мушина знасировавъ 7 лѣтню дѣвчинку. Злочинець знавъ ся зъ родичами той дѣвчинки, бувъ навѣтъ ихъ своякомъ и часто у нихъ бувавъ. На самъ Новый Рѡкъ бувъ знова у нихъ зъ вѡдвѣдинами, а коли вѡд-

ходивъ до дому, попросили його родичѣ чтобы водпровадивъ ихъ дочку до судѡвъ. Злочинець поповъ зъ дѣвчинкою, а по трехъ годинахъ приноситъ ея на рукахъ, цѣлу окровавлену и безъ памяти. Родичамъ оповѣвъ, що дѣвчинка упала и покалѣчила ся. Завѡзвано лѣкарѡвъ, котрѣ дойшли яки причина и вѡдвезли дѣвчинку до шпиталя. Лѣкарѣ не мають навѣтъ удержати еѣ при житю. Злочинця, що въ звѣрчій способъ знасировавъ нелѣтне дѣвчатко, зловила поліція доперва на другій день. Коли его ведено черезъ мѣсто, зобрада ся товпа народа и хотѣла його злинувати. Зъ великимъ трудомъ удало ся поліціи оборонити його передъ помстою товпы.

— ПРИ оглядѣ минувшого року, можна зъ водволенемъ запримити, що число жертвъ линчу, упало. Рѡкъ 1904 бувъ подѣсимъ взглядомъ найнизшимъ рокомъ въ послѣднемъ десятилѣтїю. Тѡжъ послѣ судейскихъ засудѡвъ можна внести, що число проступковъ въ минувшомъ рѡдѣ зменьшило ся. Меньше було крадѣжей, ошущствъ, вломанъ до банковъ, и мордерствъ. Збольшилось лишѣ число жертвъ огню. Въ промыслѣ и торговлѣ въ другій половинѣ року рухъ значно побольшивъ ся, въ порѡвнаню зъ першою половиною; значно зменьшился такожъ всякій філянтропичнй жертвы на выхывчѣй, добродѣйный и религізай цѣль. — Линчъ въ 1904 Було 87 выпадковъ линчования въ минувшомъ рѡдѣ, подчасъ коли въ рѡдѣ 1903 было ихъ 104, а въ рѡдѣ 1902 было ихъ ажъ 235. Зъ тыхъ 87 выпадковъ припадае 5 на пѡвнѡчнй державы, а 82 на полудневѣй. Помѣжъ злинуваными было лишъ 4 бѣлыхъ и то 2 жѣнки а двоохъ мушянъ, а прочѣ были мурины. Наибольшѣ выпадковъ линчу было въ державяхъ Місисіпі, Арканзасъ, Джорджїи, Кентуки, Вирджїини и Тексасѣ. Причиной линчу было: мордерство въ 36 выпадкахъ, расова ненависть въ 16, знасироване жѣнокъ въ 20, мордерчїй нападъ въ 4, убійство получено зъ рабункомъ въ 2, крадѣжъ и рабункъ въ одномъ выпадку. — Жертвы войны. На слѣдокъ російско-япанской войны, число жертвъ значно зросло. Подчасъ коли въ рѡдѣ 1903 всѣхъ жертвъ было 86,000, то въ минув-

шомъ рѡдѣ очислюють ихъ на 400,000. На войну на дѣлѡкомъ Сходѣ припадае 360,000 забитыхъ, на рѣвню Арменцѣвъ припадае 7864, Тибетъ 6192, Філіппы 3239, Суматра 2379. Африка 3714, Македонїя 820, Болгарїя 239. — Засудѡвъ смерти въ рѡдѣ 1904 было 116, а въ рѡдѣ 1903 было ихъ 123. Зъ того припадае 62 на пѡвнѡчнй державы, а 51 на полудневѣй. Помѣжъ засудженными было 69 бѣлыхъ, 45 муриновъ, оденъ Китаецъ и оденъ Япанецъ. Въ 110 выпадкахъ причиною засуду на смерть было мордерство. Наибольшѣ засудѡвъ на смерть было въ Пенсильвїи, бо ажъ 19, въ Огайо было 10, Нью Йорку 8, Арканзасъ 7 и т. д. Черезъ рѡжнй крадежи, опущства, циганьства и т. д. пропало въ минувшомъ рѡдѣ 6 и пѡвъ мїліона долларѡвъ, подчасъ коли въ 1903 рѡдѣ пропало въ сей способъ лишъ 4 и пѡвъ мїліона долларѡвъ. Наибольшѣ обкрадено банки, бо на дѣв и пѡвъ мїліона долларѡвъ, на меншу вже суму поповнено рѡжнй ошущства и крадѣжи, наибольшѣ черезъ публичныхъ урядниковъ. — Подчасъ коли число выпадковъ мордерства зменьшилось, то збольшилось число выпадковъ убійства и рабунку на улици. Въ минувшомъ рѡдѣ было тыхъ выпадковъ 464, въ рѡдѣ 1903 было ихъ 409, въ рѡдѣ 1902 333, а въ 1901 191. Здаеть ся, що карасмерти для той версты людей не мае жадного значѣня.

ПОВІДОМЛЯЮ

членѣ бр. св. Володимира відділа Союза 108, в Нью Йорку, що а причини бляю, братство буде отримувати мїтингъ дня 21 Януара въ субботу вечеръ точно о годинѣ 8 ії. Просьтъ ся всѣхъ членѣвъ, чтобы звѡзля прийти на той мїтингъ бо буде ся вибрати балевиый комїтетъ, на 414 E. 5 Str.

Автон Шеремета секретар.

Жертвуйте на Р. Бурсу.

Хто зашле

Иванови Неметови докладнй адресы Русинѡвъ и Полянѡвъ працюющихъ по пѣвѣхъ въ Америцѣ, той доставе краснй дарунокъ.

John Nemeth, 457 Washington St., New York.

ПРОТИ ОГНЯ,

одинокій славянскій агентъ, въ Лавовалл Кавиті.

JOHN A. KOMARA, напротивъ словенского костела, 5 OLYRHANT, PA.

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторскую книжку мѣстичу въ сѣбѣ цѣнай информации и рады для мушянъ, яванѡвъ и дѣтей, сля пошлете свое имя на адресъ:

O. P. Box 288, Madison Sq., New York.

Про ворожбицтва и чары.

Якъ великій и широкій свѣтъ, якъ много на томъ свѣтѣ людей жило, жие и жити буде, то все тоті люди, задавали, задають и задавати будуть собі одно пытане: яка е остаточна цѣль того туземного жити и що чекае чоловіка по смерти.

На се питане рожній народы, рожно собі водповідали, а зъ того повстали рѣжній вѣрованя о житю земскѣмъ и загробовѣмъ. Вѣрованя були лѣпшиі або горшій після того, якъ котрый народъ бувъ больше або менше здобный до мысленя и до розвязаня сего пытаня. Зъ вѣровань тыхъ, що вироблялись вѣками, а оперались на досвѣдахъ попередныхъ поколѣнь, повстала вѣра въ цѣль житя людського на землі, и въ житє загробове. Всѣ народы въ однѣмъ годили ся въ своихъ судахъ о житю, признаючи надъ собою якусь найвысшу истоту, котра се жите дае, нимъ орудуе и его назадъ водбирае. Такъ прийшли всѣ народы до понятя Бога чи богѣвъ безъ огляду на се, якъ они собі его чи ихъ представляли и понимали.

Рожній народы мають рожній вѣруваня. Мы розкажемо тутъ про вѣруваня нашого народа къ чары, забобоны и ворожбицтва, и будемо старали ся выказати, о скѣлько они впливають на культурный розвѣй або застой руского народа.

Вже въ найдавнішихъ часахъ думали люди, що рослины и звѣрята, мають безпосередный впливъ на жите бутє людей, та що межі людьми и звѣрятами та рослинами е якась недослѣджена, утаена звязъ. О томъ свѣдчать вѣруваня въ рожній чары, котрыми можна замѣнити чоловіка въ рослину, або звѣря.

Комужь незнаній суть забобоны, що чоловікъ замѣняе ся въ вовка, лиса, медведя; жѣнка чарѣвниця въ корову, безрогу; а дѣвчина залюблена въ зазулю, ласичку, голубку, тополю, папороть, калину?

Кому не чуваній тоті дива про силу чарѣвъ любистка, цвѣту папороти, чорнобрѣвчика, полину, орѣхового листка и асеневой коры?

Якъ широка руска земля, всюда можна почути пѣснѣ, въ котрыхъ народъ нашъ выспѣвуе про свое жите бутє и высказуе свои вѣрованя въ силу природы. Въ пѣсняхъ тыхъ спѣвае нашъ народъ про звязъ чоловіка зѣ свѣтомъ звѣрять и рослинь, а навить зѣ свѣтомъ невидимымъ, свѣтомъ духѣвъ.

Въ пѣсняхъ тыхъ е сказане, якъ чоловікъ має жити, щобы не наразити собі духѣвъ, щобы зъ нами жити въ згодѣ. Зъ того то и пошло, що народъ нашъ до теперъ еще вѣрить въ ворожбитѣвъ, въ чары, чарѣвницѣвъ и чарѣвницѣ. Вѣра тота сягае найдавнішихъ часѣвъ, часѣвъ поганьскихъ, коли еще Русины вѣрили въ бога Перуна, Ладу и т. п.

По принятю християнства, не переставъ рускій народъ вѣрити въ чары, але почавъ лучити поганьскій вѣруваня, зъ християнскими. Тогдѣ то выступають знахорѣ и знахорки, котрі замѣсть поганьскимъ богамъ, якъ се перше робили, приписують святымъ угодникамъ божимъ власть, поборювати нечистіи та лукавіи силы. Такъ отже вѣрити нашъ народъ, що св. Николай боронить чоловіка передъ вовками, св. Михайло поборюе всѣхъ злыхъ духѣвъ, св. Иванъ Купайло має власть надъ топельниками и топельницами, св. Танька бере въ опѣку старі дѣвчата, св. Покрова е найлѣпша сваха, а св. Маланка опѣкуе ся дорослыми молодцями, котрі першій разъ зачинають ся любити и коштувати солодощѣвъ сего свѣта.

Говорять, що св. Танька въ небѣ робить табаку для старыхъ дѣвчатъ, котрі не повиходили замужъ, бо не мали счастья у небесной свахи св. Покровы и у опѣкунки парубковъ св. Маланки. Тому то, коли двое дѣвчатъ посварить ся зъ собою, то въ злости одна другу проклинае:

„Водай тобѣ свята Танька, що вмерла,
Зъ неба табаки зверла“.

Иньшими словами то значить: щобысь нѣколи не воддала ся и все була старовъ дѣвковъ и нюхала табаку.

Се е страшне прокляте.

А до свахи св. Покровы, спѣвають дѣвчата:

Ой Покрово, Покровонько!
Покрый менѣ головоньку!
Зеленымъ вѣнцемъ,
Краснымъ молодцемъ,
Яковъ таковъ повковъ,
Щобъ не бута дѣвковъ.

До св. Маланки молять ся дѣвчата и парубки, що зачинають любити ся. Она дае гарне румяне личко, чорні бровы, синій очи, чорні вусики и того всего чимъ дѣвчина причаровуе хлопця, а хлопецъ дѣвчину. Тому спѣвають дѣвчата въ пѣсняхъ:

Дай Маланю, Маланочко
Чорні бровы, сине очко.

А парубки приспѣвуютъ:

Ой Маланко нене,
Та поглянь на мене,
Дай о що ты прошу;
Дѣвчину хорошу.

Въ деякихъ сторонахъ кажуть, що то Сва помагае причаровувати до себе гарного хлопця, або дѣвчину красавицю, бо она перша причарувала нежонатого Адама до себе яблокомъ.

Ось що розказують люди про Сву:

Богъ сотворивъ Адама парубкомъ, а Сву дѣвковъ. И отъ такъ они ходять собі по раю, та все на себе поглядають. Свѣ подобавъ ся Адамъ, але йому и не при головѣ женити ся, бо Татунць небезній не казали. Тогдѣ Сва пошла до чарѣвника, що перекинувъ ся бувъ въ вуза, а той давъ еѣ яблоко зъ ланемъ, котрымъ очарувала Адама. Они поженили ся. Але Татунць небесный розгнѣваний, вигнавъ ихъ зъ хаты, то е зъ раю, не давъ имъ вѣна, але казавъ имъ тяженько працювати, за того що його не послушали.

Тоту повѣрку выдумавъ певно якийсь татунць або мамуня, на пересторогу дѣвчатамъ и парубкамъ, щобы противъ волѣ родичѣвъ не любили ся и не женили ся, бо не достануть вѣна. Зъ того походять певно и той звичай, що якъ прийдуть старосты по рупники, то выхваляють молодого, хотяй дѣвчина давно вже його знае и въ серденьку носить. Потѣмъ питають сваты дѣвчину: „Ну та чи пойдешъ за нього, кажи!“ На що засоромлена дѣвчина, заслонивши очи фартушкомъ, тулить ся до припѣчка, та каже: „Або я знаю? Якъ мамуня скажуть“. А мамуня звичайно не дивить ся чи молоді люблять ся, але чи мають який маєтокъ.

Не только подѣ сѣльскою стрѣхою, але и въ паньскихъ домахъ всюда вѣрять въ чары, а панночки vzdыхають до всѣхъ силъ земскихъ и надземскихъ, щобы имъ послали предметъ любви.

И вже милосердитъ ся св. Покрова и посилае дѣвчинѣ гарного молодця, але щожъ ся дѣе? Ото мамуня и татунць довѣдали ся, що женихъ не має жадного маетку, крѣмъ синихъ очей и чорныхъ вусикѣвъ и выбиваютъ донечцѣ зъ головы всякій любощѣ. Такъ дѣе ся теперъ.

Давнѣйше инакше бувало. Полюбить дѣвча парубка та безъ взаимности; або люблять ся обоє, та родичѣ не pozwalюють побрати ся. Ось тодѣ мука для бѣдной дѣвчины. Тогдѣ залюблена дѣвчина сумуе, ныдѣе, тужить за любимъ а невѣрнымъ, та придумуе, якбы собі його зѣднати, або если родичѣ противлять ся, якбы то зѣднати собі родичѣвъ. Тогдѣ настае хвиля, поборюваня перешкодъ, безъ огляду на способы. Та борьба розбуджуе духа и фантазію. Дѣвчина шукае помочи въ надзвычайныхъ надземскихъ силахъ, у духѣвъ. Зъ того вытворила ся вѣра въ чары и заклинаня. Знахорка выливае олово, та приговорюе:

На лѣсы, на горы, на сухі вербы и тополѣ;

Покинь Гриця, верни го Касунѣ, выбавъ ю зъ неволѣ.

Дѣвчина слухае ворожки и ожидае, доки Гриць не верне до неї. Але ворожка казала, що то закляте не все помагае и дѣвчина не дочекавши ся Гриця иде зновъ до ворожки по пораду. Теперъ вже дае ворожка таку раду, що певно поможе, а якъ не поможе, то покарае невѣрного муками страпными або и смертію. Такъ отже за порадою ворожки купуе дѣвчина за одного цента цукру, але только у жида, той цукоръ завивае въ хустинку, котру носивъ милый и цосить ю подѣ пахою 9 днѣвъ, доки цукоръ цѣлкомъ не пожовтѣе. Девятого дня ловить лилика, и забивае його власною рукою, вытягае зъ него одно ребро, товче його на муку, такъ само товче цукоръ, що носила подѣ пахою. Вѣдтакъ мѣшае муку зъ цукру зъ мукою зъ реберця и запускае власною кровю зъ мизинного пальця, и вже лѣкарство готове. Тоту муку высыпае до горѣвки, и подае милому, котрый самъ мусить прийти. Звычайно милый приходитъ, не горѣвку и полюбуе дѣвчину, але буває и таке, що не приїде. Тогдѣ спадають на него великій нещастя и хоробы. Зъ него выходять живі ящѣрки, вѣнь нидѣе, а потому гине.

А коли любый померъ, то чи нещасна дѣвчина може жити безъ него? Нѣ, нѣколи. Вона за нимъ тужить и нидѣе, нидѣе, ажъ перемѣнить ся въ зазулю, або ласицю, або въ вербу, березу, тополю, або въ те, що сама собі загадае.

Наибольшій нашъ поетъ Тарасъ Шевченко, на основѣ народного вѣруваня въ чары, написавъ прегарну поему „Тополѣ“. Въ той поемѣ описуе, якъ дѣвчина Украинка полюбила вѣрно вѣроломного Москаля, и зъ туги за нимъ, що еѣ покинувъ, перемѣнюе ся въ тополю. Въ той пѣснѣ каже поетъ:

Любѣть ся дѣвчатонька, та не зъ Москалями!
Тыми словами остерѣгае поетъ всѣ дѣвчата Украинки, щобы не любили ся зъ ворогами Руси-Украины, бо буде имъ горе. Нѣколи нема корысти для вѣтчизны зъ мѣшаныхъ подружѣй, бо кожде тягне зъ свою сторону. Народъ рускій только тогдѣ буде траматити ся сильно своимъ вѣры, обычаѣмъ и звичаѣмъ, коли не буде завязувати мѣшаныхъ подружѣй, бо тамъ де они е, тамъ вже не такъ. Такъ само е зъ тыми, що выйшли зъ народа, доробили ся маетку, и вже вырѣкають ся того, що они Русины, вже забувають на свою вѣтчизну, Русь-Украину. На такихъ вѣроломныхъ сыновѣвъ, здали-бы ся чары, але на жалѣ нема такихъ,

щобы могли ихъ зробити правдиными патріотами. Здали бы ся такожъ чары тымъ Русинамъ, що весь часъ своего житя марнують на партійныхъ спорахъ и сварняхъ, забувають на любовь руского народа, вырѣкають ся своихъ мовы, своей народности. Треба конечно пойти до чарѣвника, щобы давъ якого зѣля, въ котромъ укрыта сила згоды и любви до пеньки Украины.

Такихъ чарѣвникѣвъ у насъ нема, але е чарѣвницѣ. Жѣноцтво руске знае тѣ чары, оно має въ собі ту чарѣвну силу. Каждая жѣнка має сто способѣвъ, щобы зломати упѣръ своего чоловіка передовѣмъ тогдѣ, коли ему розходитъ ся о яку приемность для себе.

Въ рукахъ жѣнокъ лежить доля и недоля народу, а то після того, чи жѣнки Русинки схочуть попрацювати для добра Руси-Украины. Праця та не е трудна. Каждая мати, если впоєе въ дѣти еще за молодую любовь до рѣдного краю, выхове добрыхъ сыновѣвъ и доньокъ для Руси.

И тогдѣ обѣйдемо ся безъ чарѣвъ, коли всѣ Русины и Русинки згуртують ся подѣ оденъ стягъ свободной Руси Украины; а поки що дамо нашимъ перекиничкамъ горѣвки зѣ змеленымъ цукромъ и ребромъ лилика, може се имъ поможе и навернуть ся, а если нѣ, то знидѣють що и слѣду по нихъ не остане.

Ж. Б.

Вже готова книжка

„Якій то е люде на землі“?

Такъ зовесъ осьма зъ ряду книжочка просвѣтного издавництва им. А. Бончевского „Слово“.

Е се велика книжка, що має 96 сторѣнь друку. Она описуе звичаѣ людей бѣлыхъ, чорныхъ, червонныхъ, жовтыхъ, якій только жикѣт де на землі.

Въ сѣй книжцѣ е двайцять образковъ, що представляють людей живущихъ по всѣхъ частяхъ свѣта: въ Европѣ, Азії, Африцѣ, Америцѣ та Австраліи.

Ся книжка коштуе 50 центѣвъ. Послали мы еѣ лишь тымъ, що заплатили предплату на „Слово“ въ сумѣ \$1.50 на рѣкъ, або тымъ, хто приславъ намъ 50 центѣвъ.

Хто припше \$1.00, тому вышлемо сю цѣкаву книжку и ще 7 книжочокъ, якій выйшли передъ нею разомъ 8 книжочокъ, котрі, если купувати ихъ особно, коштувалибы долѣра и 70 центѣвъ.

Хто припше \$1.50, тому вышлемо тыхъ 8 книжочокъ вартости \$1.70 и еще 3 книжочки, що выйдуть въ слѣдуючѣмъ роцѣ. А хтобы приславъ \$3.00, той буде доставати и книжочки (одну що мѣсяца) и часопись „Свободу“ (одну що тыжня) черезъ 12 мѣсяцѣвъ.

Треба памятати, що всѣ книжочки „Слова“ дуже цѣкаві. Хто хоче знати, що дѣялось и дѣсє въ серединѣ нашей землѣ, хто хоче знати, якій вѣры мали давній и теперѣшній люде, хто хоче прочитати такі повѣстки якъ: „Ангель и пустельникъ“, „Двѣ левады“, або дознатись про се, що „Дорога любви, то Божа дорога“, нехай сейчасъ выпише, що треба на понисшѣй картѣ, вытне еѣ и зашле вразъ зъ грѣшми на нашу адресу.

Я .....
замешкалый въ (тутъ подати докладный адресъ)

.....
.....

.....
подѣ числомъ.....улиця.....

.....
посилаю \$1.50 на просвѣтній книжочки „Слово“, котрі прошу менѣ высылати всѣ водѣ першого числа

Нашъ адресъ: „SLOVO“, Box 353, Scranton, Pa.

ВАНІЕ ДЛЯ ВСѢХЪ!

Теперъ друкуе ся книжка п. заг.:

Духовній пѣснѣ

на російскѣмъ и украинскѣмъ языкахъ.

Ту книжку можна носити въ кишенѣ. Книжка ся е необходима для всякого християнина и для духовныхъ зборѣвъ. Мѣстять въ собі 250 пѣсней рѣжного змѣсту, на всяке свято: на Рѣздво, Великдень, Вознесене, а такожъ пѣсни обрядовіи якъ въ часѣ хрещеня, погребеня, вѣнчаня и причастя. Суть тамъ пѣснѣ и для дѣтей, зъ котрыхъ дѣти можуть поучати ся въ духовномъ житю. Книжка буде гарно переплетена.

Цѣна одной книжки оправленою, зъ почтовою пересилкою выноситъ оденъ долларъ.

Хто возьме 50 книжокъ наразъ, має 10 процентъ опушту; хто возьме 100 книжокъ, має 15 прц.; а хто возьме 200 штукъ, той достане 25 прц. опушту. Книжки посилае ся лишь за грѣш.

Зъ тою справою звертати ся до:

Mr. J. Kolesnikoff,

517 Broadway, Scranton, Pa., USA

Листь із Старого краю

Мравительственні проекти реформи адміністрації і соціальних відносин.

Теперішній репрезентант австрійського правительства, президент міністрів др. Кербер, від часу до часу любить забавити ся в поступовця і соціального реформатора, виступаючи в парламенті з підозвідними проектами. Хитрий міністер добре знає, що парламент до ніякої праці не спроможний і тих проектів не зможе ухвалити, і власне тому виступає з ними, аби його оборонці могли народови говорити про нього: от добрий президент міністер, хотів зробити так і так, тільки ті опозиційні посли не дають!..

І так перед пару роками виступив був др. Кербер з проектом реформи шрасового закону, про що в своїй часі була докладна стаття в „Свободі“, — а тепер знов вніс у парламенті проект реформи адміністрації і проект закону про забезпечення робітників. Обидва проекти в кождім разі не зараз ще будуть законами, а може й ніколи, отже не буду про них широко розписуватись, тільки віднесу що найважливіше.

Що до реформи адміністрації, то сам президент міністрів признає, що та адміністрація має багато хиб, а головне не дбає вона про загальне добро, не має звязків з населенням, до якого відноситься байдуже, а навіть ворожо, і завдяки різним формальним приписам занадто проволікає покладжене справ. Коли начальник тої адміністрації бачить у ній таки хиб, то подумайте собі, яка вона на ділі і які хиб бачить у ній звичайний чоловік, особливо ж простий робітник або селянин?!

Як др. Кербер думає поправляти те лихо, се вас у Америці менше обходить, та й тому ще годі запускати в подробиці, бо не знати, чи і коли той Керберівський проект стане законом. Згадаю лише, що др. Кербер пропонує адміністрації (тепер є: громада, повіт, край, а др. Кербер пропонує: громада, повіт, округ, край) і злучити ц. к. власті (як староства і т. п.) з властями автономічними (повітові ради і т. п.) в одну цілість.

Чи вдасть ся дрова Керберови сей проект перевести, чи ні, потіх і користь з того невелика. Не в тім біда, що власті так або інакше з'організована, а головна хіба теперішнього устрою та, що загальною властю над людьми замість добровільного porozumіння.

Другий проект др. Кербер відноситься до забезпечення робітників на випадок недуги, нездільності до праці і старости, чого від давна домагаються робітники усіх народів в Австрії. Правительственний проект признає забезпечення робітникам проми-

словим і різним, яке у правильне в той спосіб, що забезпечене на старість виносило би від 100—500 корон, а забезпечене на випадок нездільності до праці 120—600 корон річно, відповідно до зарібку, який поділений на 6 клас так, що найнижша класа виносить 240 корон, а найвижша над 1.800 корон річно. Вже з сего видно, що те забезпечене, хоч би навіть увійшло в жите, не принесло би робітникам великої користі. Бо що значить для чоловіка 500 чи 600 корон річно? Се ж за мало, аби жити, а хіба за багато, аби вмерти з голоду! Та й те прошу зважити, що 500 чи 600 корон побираються тільки ті, що заробляють понад 1800 корон, а таких знайдеть ся дуже небагато. Отже загальні робітників буде побирати ще менше, ну, а той бідний робітник із найнижшої класи, який дістане, на ціле удержане (своє і родини, коли буде її мати) 120 або 160 корон, хіба сховає ті гроші на похорон, а сам постаріє ся як найшвидше вмерти!... Треба ще й те зазначити, що те забезпечене на старість має робітник побирати аж по скінченню 65-ого року життя, — а хто ж із робітників так довго живе, а як і живе, то хто має силу гарувати до 65-ого року життя при тяжкій роботі, коли тяжка праця и нужда робить робітника слабим, нездільним до праці старцем вже в 50-ім році життя або й швидше!... Ціле те забезпечене мало би перевести ся при помочи кас хорих, на котрі правительство при сій нагоді витягає свою руку, жадаючи, аби воно само іменувало важливіших урядників кас хорих, до чого тепер мали виключне право робітники. Так бачите, до чого воно йде. Правительство за те нужденне забезпечене хоче мати у своїй власті робітницькі організації кас хорих!

Отсей проект дуже добре характеризує відносини держави до робітника. Коли правительство щось їм дає, то тільки зі страху, аби вони не забрали собі самі силою всего, тай то дає дуже мало і не за дурно, а застерігає собі зараз вплив на робітницькі організації. Значить, за нужденний дотак бере держава робітників що-раз більше в свої руки, аби вони не могли еволюційно рунати ся і готовити ся до боротьби, в якій здобули би все. Для того дуже добре роблять ті робітники, що не оглядають ся на поміч держави, а навіть не хотять її, а тільки власними силами стараються собі помагати.

В руській політиці

Замітне тепер яке-такі жите. Деякі повіти, недоволені з тактики послів під час послідньої соймової сесії, скликають віча і критикують діяльність послів. Такі віча багато причинили би ся до освідомлення народу,

але що-ж, коли наші посли хотять, аби виборці їх так слухали, як слухають вірні католики папу, а вірні російські піддані свого царя, і за всяку, хоч би найсправедливішу критику зараз дуже гнівають ся.

І так недавно посол др. Олесницький на справозданню перед виборцями в Стрию заявив, що складає мандат, — так його обурило критика його діяльності по руських газетах. А тимчасом гнівати ся нема чого, тим більше, що всі ті, які виступали протав тактики соймових послів, не підозрівали їх о злу волю, а милити ся чей-же кождий може, і сьмішно виглядає, як посол зачинає гнівати ся, коли йому кажуть, що він помилив ся. Конець кінцем і др. Олесницький і другі посли ліпше зробили би, як би замість гнівати ся витягнули з того, що говорить ся про їх діяльність, відповідну науку і на будуче заховували ся так у соймі, як випадає заступникам народу, котрий польська шляхта хоче за всяку ціну стерти з лиця землі.

Руські газети.

Редактор „Гайдамаків“ п. Михайло Петрицький, зачав 22. падолиста с. р. відсиджувати 3 місячну кару арешту, на яку засудили його за те, що говорив у своїй газеті Полякам правду в очі, і наслідком того „Гайдамаки“ перестали виходити. — За те зачав виходити новий тижневик „Вольне Слово“, яке перейшло на себе предплатників „Гайдамаків“. „Вольне Слово“ стоїть на становищі національно-демократичної програми. — „Новий Громадський Голос“, орган радикальної партії, який виходив досі 2 рази місячно має від Нового Року виходити щотижня. — Від Нового Року буде виходити також два рази на місяць „Руска Хата“, ілюстрована часопись для літератури, штуки і сучасного життя.

Іван Нечуй-Левицький,

славновісний український письменник, обходить сего року 30-літній ювілей своєї літературної праці. Ювілейний обхід відбудеть ся 31. грудня 1904 і 1. січня 1905 в Києві. В своїй часі напишемо докладно і про ювілята і про ювілейний обхід.

24 грудня 1904

М. Л.

— Хочете правдати ся, виставити кому повномочіє, купити або продати маєток, достати сплату, сколектовати гроші відь довіжників або убуляти ся відь військовим ескіпрес, пишати до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Відь вамь все зробить агт найліпше и скоро.

Золочену годиннику за \$3.98 нахто же не продавав? Ся прегарну 14 паратову годинку по \$10.00. Бєса прїшлєте \$3.98 зь замовленєм, додамь вамь в дарунок гарний перстєнь або нєжє а годинку пошлемь пошту так, що ескіпрєс не бєде вась поштувати аячого. Даромь дамь вамь одну годинку, сям купите 6 годинок. Пишати, чи хочете годинку мужєску чи жєночу. M. Reeb & Co., Wholesale Jewelers Dept. 85, Chicago, Ill.

ДОПИСИ.

Зь Wallingford, Pa.

Уклонно прошу помістити сю допись на стовпцях „Свободи“.

Страшна подія приключилась в киевській губернії, в городі Богуслаєв дня 11-го Октября 1904 року.

Киевський военний округ призначив, що стояче там в запасі військо має відійти дня 11. Октября на Дальний Восток на поле війни. Но при том прийшло до страшних заворушень, бо многи з жовнярів не хотіли опускати свої жєны и дїти и зачали ворохобитись. До них прїлучили ся и незапасні люде зб всїх сїль, що лежать в поблизу Богуслаєва. Они задумали зруйнувати город Богуслаєв, и зачали розбивати скєпы зь водкою и вином, так що водка и вино плыли струями по улицях. Відтакь знащили апітку, великий мазанин зь мануфактурных товаром, а вь конци зачали дерти подушки, а пїре уносивь вїтерь якь снїг. Все те дїялось вь ночи и поліція немогла дати собї рады.

На другій день 12 октября прїїхавь до Богуслаєва губернаторь, прокурорь и триста чоловікь війська. Військо зачало усмирювати ворохобників, а при котрємь знайшли яку украдену рїчь, сейчась замыкали його до тюрми.

Шкоду яку они нароби вь городі, обчислюють на півтора мільона рублєв.

Всему тому причиною япаньська війна, котра бере великі жертви зь людей и на війнї и вь дома.

Івань Арсенїєв Терещенко.

Зь Оверстонь, Канада.

У нас зима досить докучлива зь снїгами та вїтрами. Независиму церковь побудовали мы туть минувшого лїта, водправляв вь нїй о. Тимчук, а тепер духовній требы справляє о. Вачинський. Богослужєня водбувають ся кождої недїлї и свята.

Т.

Зь Скатдейль, Па.

У нас робота иде до сьтє добре, робимо кождого дня. Колиж наші люде так, що якь заробить яког цєнта, то не вїйде зь салону, доки го полісємены не возьмуть до лакопу. На польській святый вечєр була туть пєйда и люде такь ся повили, що ажь грошї потратили. Одєнь зь Русинь забравь ся по вечєри до мїста, до Мендля, бо му мало ще було дома два кеки пива и гальонь палюнки. Пїшєв отже заклакавши зь собою бордингєровь, щєбы собї лїпше голову забаламутити. Взяв пєйды \$29.25 и то все взяв зь собою тай згубивь по дорозї.

Може той хто знайшов тї грошї, буде знав их лїпше сховати — а може пропивь... Я вже похोдав и коло твердого угля, але ещємь не видїв таких

людей якь туть. Коли предсїдатель зь братєвь бувь Т. Пєлєть, то говоривь: братя, постараймо ся о якій храмь божїй. Але здає ся, що зь того не буде ничь. Православні хочє єсть их туть менче, а вже церковь будують, а наші якь дїстанє пєйду, то не дбає о ничь, хіба щєбы ся напїти и того, що пропє не жалувє; або зновь чєсомь му хто пєйду вкраде, и такь идуть на марно тєжко заробленї грошї. Подумайте собї братя, чи то не лїпше булобы зь порядкомь жити и рєнт зь своїм чєсь заплатити а не щєбы бась ходивь до гавзу колєктувати, або щєбысь ходивь до сусїда позичати на кварту горївки.

Митро Полянський.

3 Gimli, Man., Canada.

Дня 26-го Децембра 1904 за старанєм о. Д. Ярєли заложєно читальню ім. тов. „Просвїта“ в Гїмлі. Видїлових вибрано: Голова читальні Семко Дємчук, заступник Антїя Конашєвич, секретарь Василь Мулярчук, бібліотєкар Юрко Бабіцкий, касїєр Гринько Троїан, видїлові Стефан Даків и Михайло Гаврилук.

Зь Монтріоль, Канада.

У нась роботи идуть добре и єсть туть досьтє и Русинь и Поляковь. Найсольше є людей фамалїйных. Хто тут є самь безь родини, то тому досьтє добре, але тї що жєнатї, то давно не мають спокою вь родинях, але по найбільшї частї мають гризоту дома, бо коли мужь прїїде зь роботи, то найчастїйше чєє водь жїнки, що она хєра, що она дуже напращувалась, або що се або те єсть недостєє. Причинє сєго така, що не вєсь жїнки сьуть добрі. Неодна, коли мужь пїдуть до роботи, забавляє ся зь бордингєрами, такими що не мають роботи, а часами якь добре напє ся, то лягає спати а чоловікови каже, що она хєра. Нєразь и таке лучєсь, що жїнка має плюбного мужа а зь другимь кохєсь. Мужь чєрєз дєнь вь работі, то пїнє знає, що дома дїєсь, а єсли чєсомь и догадєсь, то звичайно така жїнка знає такь

ему пїдлєститись, що той дєсть єсть за вїру и не пїдєзрїває нїчєго. Всєму тому причина, що жїнки не мають дома роботи, а єсли и мають то не богато, а лишєного часу не знають якь ужити. Єслибь они знали читати, писати и мали охоту до науки та не лили, то пєвно, що тогдє вь вольномь чєсь бралибь ся за книжку а не за кєлїшокь або пїклєнку, котрі нїколи не ведуть до доброго. Винні туть и мужї, бо и самї пїють. Єслибь мужь не лишь заказувєв жїницї пїти, але и самь не пивь нїчєго, то пєвно мавь бы и лїпше здоровлє и бїльшє грошєй и бїльшє щєстьє вь родинї.

Романь Дубининь.

СМІШНЕ.

Прийшовь одєнь чоловік до реставрації казавь собї дати масла и хлїба. Коли принєсли масло знайшовь тамь повно волосє. Отже каже до господинь: Я не могу знєсти волосє вь маслї, будьте такь добрі, и подїйте мєнї масло на одномь тарїльчику, а волосє на другомь.

Се золоте перо
Д а м о
зовсїмь даромь
кождому хто при-
шлє на „Свободу“
неменче якь
два долєря.

Танїй дарунонь
будемо давати
тїлькє тымь
нашимь
предплатникамь,
котрі
пришлють
на „Свободу“
гршї
найдалшє
до 1-го Лютєго
1905 року.

Кожде
перо гварантованє.

Адресь:

Svoboda,
Box 353,
Scranton, Pa.

Читайте, що каже Др. Ландєсь:

Я маю найбільшу практику вь Сполучєныхь Дєржавахь, Канадї, Мєксикє и Полуднєвой Амєрицї.

Черєз 20 лїть я лїчивь Але єли можєшь бути вылїченнь слабости мушцинь. Лїчу лишь мушцинь. Лїчу и вылїчую их. Вылїчу кождий винадокь до якого ся возьму. Єсли є не до вылїчєня не беру ся до него. Єсли не можєшь бути вылїченнь, скажу тобї вблїчу безь болю, не вєдєрєтєрє.

Щє року лїчу тєсячї людєй. Роблю сотки операцій щє мїсєця. Вылїчу тє дома, єли не можєшь прїїти до мєнє.

Памятай: Порада особиста або листовна даромь.

Єли єє хєрий зайдї або напиши до

DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

газета для русского народа в
Америке и орган „Р. Н. Союза“;
выходит по вторнику в Четверг
и пятницу.

В Америке на 12 месяцев \$2.00
До старого края на 12 месяцев \$2.00
В Америке на 6 месяцев \$1.00

Галатчане могут замовлять „Свободу“
через Книгарню Шевченка ул. Чарнецкого
26, Львов.

Оплачивать газету треба все-
гда в гору.

Гроші треба посилати в режістрован-
их листів, або через експресовий, або
почтовый money order (моні ордер). Мо-
ney order, то є вартунок, котру доставите
вділь почтара або агента на експресовий
листі, пошлите нам, бо без того ми не
можемо грошей доставити.

Адрес:

„SVOBODA“

Box 353,

SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес змі-
нився, мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

Замітки.

Свята, Свята — тай вже
по Святах. Кождий забу-
вив ся як знав і мов, а
тепер пора взяти ся
знов до праці. Не лиш
до праці буденної, котрою
заробляємо на хліб на-
сущий, але і до ширшої
праці, праці народної.
Минулого року зробили
американські Русини де-
що, але з сего не выхо-
дити, щоби сего року ма-
ли відпочивати на „дла-
вах“, сидіти з заложени-
ми руками... Противно,
в сьмь роцх ще більше
як минулого року, повин-
ні ми взятись до діла,
проводити почату вже пра-
цю далше, та починати
нові діла, яких у нас
так багато. Тоді при кон-
ці сего, бжжучого року,
будемо могли похвалитись
ще більшими здобутками.
Розуміє ся, щоби се ста-
лось на се треба не мало
вфры в свої сили, енер-
гії, самопожертвованія, та
взаємної вырозумлості и
вытревалості. Сподіємось
однак, що сего не бракує
між нами, що Русини
вже нераз доказали.

Деякі часописи не забу-
ли навіть в своїм Різд-
вяном святочномь выда-
нокоти немилых собі лю-
дей. Сумно....

„Свѣтъ“ не годенъ чо-
мусь думати про „Свободу“
або тыхъ, що коло неѣ пра-
цюють безъ злобы и безъ
подсуданія якихъ задныхъ
удокъ. Чи се гарно?

БУДУЩНОСТЬ

американской Руси.

Коли питати людей, що
думаютъ про будущность
американской Руси, то
многі покладуть великій
надѣ на друге поколѣне,
себѣ то на рускій дѣти, кот-
рі вже тутъ родились. Чи
надѣ ей мають яку под-
ставу — чи они оправдані?

Певна рѣчь, що вѣдѣ пер-
шого поколѣня, вѣдѣ до-
рослыхъ Русинѣвъ емігран-
тѣвъ, годѣ багато сподѣва-
тись. Се перше поколѣне,
нашѣ теперѣшні амери-
канскі Русѣ, не предста-
вляе ся одностѣнно. Оно
складаєсь зъ найрѣжнород-
нѣйшихъ елементѣвъ, які
поприходили тутъ зъ рѣж-
ныхъ сторѣвъ руской зем-
лѣ, и кромѣ имени (?) ма-
ють дуже мало спѣльного
міжъ собою. Люде тѣ по-
приносили зъ собою рѣжні
погляды, навички та хибѣ,
а все те не лучить людей
а дѣлять. Кромѣ сего нашѣ
старі емігранты вѣчно „му-
фують“, ихъ гадки по най-
большой части вѣ старѣмъ
краю — и тому больша
часть зъ нихъ зовѣмъ и
не думає про будущность
американской Руси, та про-
те, щоби сѣ будущность
якось обезпечити, надѣ нею
вже теперѣ попрацювати.

Одностѣнною амери-
канской Руси теперѣ ще нема,
а суть лишѣ поодинокі
рускій громады чи групѣ.
Злучити тѣ всѣ громады
разомъ, злѣляти ихъ вѣ
одну свѣдѣмъ цѣлѣсть,
належить доперва до бу-
дущности. Сего перше по-
колѣне выконати не може,
бо оно має замало на се
часу и силы, які мусить
збуживати на побороване
першихъ перепонъ и ста-
влені першихъ кроковъ.
Чи зможе сѣ задачу выко-
нати друге поколѣне? —
Мы думаємо, що може, е-
ли лишѣ приготуємо его
до сего, вѣдѣмъ выхо-
ваемо — але се не легка
рѣчь.

Исторія показує, що дру-
ге поколѣне якого-небудь
народу або групѣ народу,
або и поодинокі родины
е выставлене на велику не-
беспеку, если родичѣ его
дѣстались вѣ який небудь
зовѣмъ вѣдѣмъ обстави-
ны вѣдѣ тихъ, вѣ якихъ
жили попередно. Се бачи-
мо наглядно и на потом-
кахъ тихъ, що робили пан-
щину и на вызволенихъ
невѣльникахъ Нѣграхъ, що
осѣли на пѣвночи та стали
фермерами, и на всякихъ
колоніяхъ сектантскихъ, а
вкѣнци на імігрантахъ рѣж-
ныхъ націй тутъ вѣ Аме-
рицѣ. У всѣхъ тихъ слу-
чаяхъ бачимо, що друге
поколѣне дегенерує, стає
гѣршамъ, особливо подѣ
взглядомъ моральнымъ,
а бодай вказує наклонъ до
дегенерациі. Причини сего
ясні.

Старі імігранты кромѣ
многихъ хибъ приносять зъ
собою такожъ децо и доб-
рого. Они походять майже
выключно зъ сѣлѣ, або ма-
лыхъ мѣсточокъ, де кож-
дый знає якъ другій жѣ и
що робить, де око громад-

ске вѣсѣгда спочиває на ко-
ждѣмъ чловѣцѣ, вѣдѣ ко-
лыски ажѣ до грѣбової
дошки. И те причинає ся
до ихъ взглядной мораль-
ности. Сѣю взглядну мораль-
ность переносять они на
новый грунтъ и найчас-
тѣйше придержують ся еѣ.
Вправдѣ лучить ся випад-
ки и вѣ першѣмъ поколѣ-
нѣ, що свѣдѣчать о прѣтив-
номъ, але и тутъ можна
завважѣти, що чимъ молод-
шій вѣкъ імігранта тимъ
вѣнъ склонѣнѣйшій до демо-
рализациі, бо его понятя
добрѣго и злого ще не такъ
усталені якъ у старшого.

Зъ другимъ поколѣнемъ
дѣсь зовѣмъ инакше. Оно
жѣ и выхуєсь вѣ выѣм-
ковыхъ обставинахъ. Жѣе
найчастѣйше не вѣ малѣй
громадѣ, але вѣ якѣмъ
фабричнѣмъ, або промысло-
вѣмъ центрѣ, де є не одно-
цѣльный элементъ, але лю-
де найрѣжнѣйшого свѣто-
глядѣ и вартѣсти, де нема
чужѣного ока загалѣ, але
кождый жѣе пѣсля свои
волѣ а на всяке посторон-
не вѣмѣшуване ся вѣ его
справѣ має готову вѣдѣ-
вѣдѣ „none of your business“
— тобѣ нѣщо до того! На
выховане, на характеръ лю-
дей мають кромѣ другихъ
рѣчей безперечно наибѣль-
шій впливъ родина, школа,
церковѣ и окружене середѣ
якого они обертають ся.
Родина є найважнѣйшимъ
чинникомъ, бо еѣ впливъ
треває черезъ довгій часъ,
и тодѣ, коли дитина най-
склонѣнѣйша приняти вся-
кій впливъ злѣ або добрый.

Тымчасѣмъ наше друге
поколѣне, нашѣ дѣти, май-
же позбавлені, сего впли-
ву. Отець занятый цѣлый
день тяжкою працею, мати
дома працює такожъ не
легче а неразъ и сама хо-
дитъ до роботѣ, а дѣти по-
лишені опѣдѣ особы, ко-
тра звичайно не має жа-
дного чутя до нихъ. До-
дайте до сего тѣ пѣятки,
які вѣдѣбувають ся по мно-
гихъ рускихъ хатахъ, тѣ
сварки, проклоны и т. п.
а побачите якѣ выховане
дає американской руской
дитинѣ чересѣчна руска
родина. Та найгѣрше ма-
ють те, що американ-
скій рускій дѣти не мають
пошанованія для своихъ ро-
дичѣвъ, що родичѣ не є
для нихъ авторитетомъ. О-
ни не вѣмѣють по англій-
ски, они не знаютъ звича-
ѣвъ краю, ихъ погляды за-
старѣлі, они непорядні, не-
образовані, бѣдні, погор-
джувані, неразъ брудні,
пѣні и т. п. Справедливо
або нѣ, але нашѣ дѣти не
мають пошанованія для сво-
ихъ родичѣвъ, и черезъ се
не принимаютъ вѣдѣ нихъ
навѣтъ того, що добре.

Школа такожъ не має на
нихъ великого впливу, бо
до шкѣлы ходять коротко
— а если декотрі и ходять
довше, то школа выхує
ихъ на Американцѣвъ а не
на Русинѣвъ американ-
скихъ. Рускихъ шкѣлѣ,
які малѣбъ доповнята ро-
боту шкѣлѣ публичныхъ
не лишѣ загаль дѣже
мало, але и тѣ які и-
стнують, зъ малыми вым-
ками, сповняють дуже ли-

хо свою задачу. Церкѣни
напѣи и унѣатскі и право-
славнѣ ще менѣй впливъ
мають на дѣтей и дуже
мѣжѣ, що многі тепе-
рѣшнѣ дѣти, коли доро-
стуть, зовѣмъ ихъ поки-
нуть, бо сварнѣ за вѣры,
бездушнѣ формалистика,
бѣзвѣсменство деякихъ па-
стирѣвъ и проповѣдѣй не-
пристосовані до обставинъ,
чеѣже не зможуть ихъ
притягнути до себѣ.

Найважнѣйшимъ чинни-
комъ у выхованнѣ нашихъ
дѣтей є теперѣ ихъ окру-
жене, отже улицѣ, фабрика
або майна, салонѣ, галѣ до
танцѣвъ и т. д. Шѣ зѣ рѣ-
чи не могутъ корыстно на
нихъ впливати — рѣчь
певна. Шкѣдливѣсть такого
впливу покажѣсь намъ ще
яснѣйше, коли зважѣмо,
що нашѣ люде живутъ на
днѣ тутѣшної суспѣльно-
сти и зѣ природы рѣчи ихъ
дѣти мусѣть стикати ся зѣ
осадѣмъ суспѣльности, які,
якъ деінде такъ и тутъ вѣ
Америцѣ, не вызначає ся и
не може вызначати ся вы-
сокою моральностѣю.

Чи можуть нашѣ дѣти
вѣ сей способѣ выхованнѣ
сповнити надѣ, які мно-
гі на нихъ покладають?
Нѣколи — якъ довго не
займемо ся щиро ихъ вы-
хованемъ та не постарає-
мось, бодай вѣчасти охоро-
нити ихъ передѣ сею не-
безпечею яка грозить имъ
а тымъ самымъ и будучно-
сти американской Руси.
Черезъ зреформоване роди-
чѣвъ можемо абѣльшити
ихъ впливъ на дѣтей, че-
резъ вѣдѣмъ рѣжнѣйшій шкѣ-
лы можемо дуже много
зробити, а такъ само и че-
резъ церкѣви та недѣльный
школы. Впливови салонѣвъ,
улицѣ и т. п. мусѣмо про-
тивѣставити читальнѣ, ама-
торскі представленія, вечер-
ки, товаришскі забавѣ подѣна-
глядомъ старшихъ, прогуль-
ки и т. п. А коли такъ бо-
дай вѣ части захоронимо
нашѣ дѣти для рускости
для нашего народу, тодѣ
можемо бути певні, що є-
ни сповнять свою важку
задачу, закинуть всякій вѣ-
роисповѣднѣй и языковѣй
сварнѣ та получаютъ всѣ
истнующій рускій громады
вѣ одну цѣлѣсть на подѣ-
ставѣ народнѣй, сотворять
сильну, одностѣльную аме-
риканску Русѣ.

П. М.

Сосонна.

Невеличкій гуртокъ Ру-
синѣвъ вѣ Елмайра Гайтсѣ,
Н. Й. обходявѣ на Рѣздво
справдѣ гарнѣ и величавѣ
свѣто. По службѣ Божѣй
вѣ субѣту, дня 7 го сѣчня,
вѣдѣбує ся пописъ рускихъ
дѣточокъ. Заходѣмъ справ-
дѣшної патриѣтки и невѣ-
момѣй робѣтницѣ на поли
народной просвѣты, паннѣ
Аннѣ Курилы, зѣорганізо-
валася передѣ рокомъ вѣ
Елмайрѣ руска школа. На-
ука вѣдѣбувалася два разѣ
на тыждѣнь вѣ домѣ п. Ку-
риловѣ, и науку побирало
16 рускихъ дѣточокъ и од-
на англійска дѣвчанка, ко-
тра такожъ бажає научи-
тись руской мовѣ, и робить
гарнѣ поступѣ. Отже вѣ

субѣту по службѣ Божѣй
зѣбрала ся громадѣ Русѣ-
нѣвъ вѣ галѣ церковнѣй,
щѣбы почути, чѣго то тѣ
дѣти навчились. Зѣ посто-
ронныхъ гостей були при-
сутні на томъ испѣтѣ о.
Иванѣ Арданѣ, п. Андрѣй
Савка, п. Ж. Бичинскій и
ишнѣ. Гарно прибранѣ де-
ревцѣ, освѣченѣ свѣчѣчками
и обѣшанѣ рѣздвяными по-
дарунками для дѣтей. Було
справдѣшное нѣсводѣван-
коє для школярѣвъ. Розпо-
чавъ ся пописъ. Дѣти по-
черѣзъ высѣпали на передѣ,
и абѣ деклямовали гарнѣ
рускій цѣсонѣки, абѣ спѣ-
вали своими тоненькими го-
лосѣчками коляды и свѣт-
скі пѣснѣ. Каждѣму, хто
бувѣ на томъ пописѣ, ажѣ
сердѣ радувалосѣ, коли го-
чувъ, що рѣдна наша мѣва
не загѣбає на чужинѣ, але
живѣ и процвѣтає и не за-
ганѣ доки будемъ мати та-
кихъ щѣрыхъ и трудящихъ
робѣтницѣ якъ панна Ку-
рила. Радувалосѣ сердѣ ро-
дичѣвъ, и дѣти тѣшились
обсыпаннѣ обѣльными рѣз-
двяными подарунками.

Честѣ п. Аннѣ Курилѣ,
що хочѣ сама мусѣть пра-
цювати, не жалѣ заходѣвъ,
але помимо того, що не до-
стає за свою працю жад-
ной заплатѣ, учить и про-
свѣщає рускій дѣточки и
впоєє вѣ нихъ духа любви
до дорогомѣ вѣтчины Русѣ
Украины. Треба ще зазна-
чити, що кромѣ дѣтей, п.
А. Курила учить и стар-
шихъ, такожъ безплатно —
та що Рѣздвяннѣ дарунки
покуплені або зроблені та-
кожѣ нею самою.

Вся Русѣ американска
повинна пѣти за тымъ гар-
нымъ примѣромъ, и де нема
нѣ священника нѣ шкѣлы,
де лишѣ кѣлька рускихъ
родинѣ, тамъ такожъ повин-
на бути школа такъ якъ
вѣ Елмайрѣ.

Честѣ и родичамъ, що
бажають просвѣтити свои
дѣти, и посилають ихъ до
шкѣлы.

Школа вѣ Елмайрѣ, се
одинокѣ вѣ своимъ родѣ
шкѣла на цѣлѣй амери-
канской Руси, але є надѣя, що
коли Русѣ американска
такъ скоро на передѣ по-
ступає, теперѣ большѣ рус-
кихъ кольѣній пѣде за тымъ
гарнымъ примѣромъ.

Урманскѣ.

Портъ Артуръ.

Вѣ истѣриі рѣжнѣ людей,
котру мы войною называє-
мо, займе облога Порту Ар-
тура, и остатѣчный його
упадѣкъ, найперше мѣсецѣ.
До теперѣ найстрашнѣйшо-
ю зѣ всѣхъ облогъ, була
облога Севастополя, але об-
лога Портъ Артура, хотѣй
корѣтше тревала, перевѣсѣ-
шає тамѣтѣту у всѣхъ на-
дѣлюдскѣю завѣзѣтѣстю об-
ложѣнцѣвъ и безоглядною,
можно сказати, варварскою
вѣдѣвагою облягающихъ. Подѣ-
часѣ коли Росѣяне, вѣди-
вѣдно до своего характеру
и темпераменту показали ся
подѣчасѣ облоги справдѣш-
ными героями и пѣдѣ кож-
дымъ взглядомъ захѣвали
свою давну славу, то Япан-

цѣ мали до выконанія зада-
чу, яка не була поставлена
ещѣ жаднѣй арміі вѣ свѣ-
тѣ, а котру такожѣ жадна
армія свѣта вѣ такъ корот-
комъ часѣ не довершила
бы, если бы вѣ загаль мог-
ла довершити. Велика твер-
диня, аложена зѣ 30 пооди-
нокѣхъ крѣпѣстей, котрѣ
вѣ суть зѣ собою полоче-
нѣ, а зѣ котрыхъ кожда по-
одинокѣ вѣдѣповѣдно до мѣ-
сѣя положѣна, лежить на
скалистѣй горѣ, а площѣ
передѣ нею не лишѣ зѣ
природы укрѣплѣна и не
доступна, але такожѣ и
людскою штукою заповнѣна
пѣколѣнными приладами, ко-
трѣ несуть страшну смерѣть
каждѣму, хто наблизѣть ся
до нихъ; самѣ портъ, ко-
трѣй бувѣ не до занятія для
неприѣятельской флѣотѣ и
до послѣднихъ днѣвъ бувѣ
безпечнымъ захѣстомъ для
росѣйской флѣотѣ и тѣта
цѣлѣсть, та твердиня не до
здобути, середѣ користныхъ
обставинѣ для облоги, такъ
користныхъ якъ еще нѣко-
ли не були на свѣтѣ, пѣдѣ
проводѣмъ одного зѣ най-
большѣ енергѣчныхъ и най-
знаменѣтнѣшого полкѣводѣца,
якого лишѣ Росѣя посѣдає,
и при участѣ достатѣчной
силѣ обороны; — все то
знищѣти и здобути, се була
надѣлюдска задача до спѣв-
ненія, а сего доковала я-
панска армія вѣ прѣтягу
8 мѣсѣцѣвъ.

Чи знайшла бы ся на
свѣтѣ армія, котра бы до-
ковала такъ великого дѣла,
се велике питанѣ. Се могла
доконати лишѣ справдѣ вар-
варска вѣдѣвага вѣ получѣ-
нѣю зѣ найновѣйшими вына-
ходами на поли штуки во-
енной. Во облоги Севасто-
поля и Парижа и Мѣзу, бу-
ла цѣлкомъ инакша. Тамъ
тѣлько зразу були атаки, а
крѣпѣсти тѣ подѣдали ся
прѣневѣленѣ голодомъ, а вѣ
Портѣ Артура голоду не
було, вѣнъ зѣоставъ здобу-
тѣй прѣступѣмъ середѣ кро-
вавыхъ атакѣвъ и рѣжнѣ.
Вѣдѣ самого початку об-
логи до послѣднѣго дня, кровъ
лила ся струями, вѣдѣ за-
нятія Япанцями першѣю
крѣпѣсти Шаленвалѣ до
занятія послѣднѣй крѣпѣсти
Сунчу-Вѣра, прѣдпрѣняли
Япанцѣ сто пѣятѣдесятѣ а-
такѣвъ на Портѣ Артура, а
жертвы по обѣхъ бокахъ
були страшнѣ. Цѣлѣ полки
войска гинули на побѣви-
щи и борба не уставала;
день и нѣчь лила ся кровъ
людска, а войско хочѣ ба-
чило певну смерѣть, йшло
до атаки и гинуло а не во-
рохѣбѣлось прѣти своихъ
вождѣвъ, що вели ихъ на
загѣбѣль.

Тѣсячѣ людей гинуло
вѣдѣ мѣнѣ подѣземныхъ, ко-
трыми обложена була кож-
да крѣпѣсть. Тѣсячѣ лю-
дей гинуло вѣдѣ дротѣвъ
електричныхъ, котрыми об-
ведена була кожда крѣ-
пѣсть, тѣсячѣ людей ги-
нуло вѣ ямахъ и пропа-
стяхъ, на котрыхъ днахъ
находились остро законѣчені
палѣ. Япанцѣ йшли напе-
редѣ. Тѣсячѣ гинули на
минахъ, але другѣ по ихъ
трупахъ прѣходилили напе-
редѣ, тѣсячѣ заповнѣвали
своими тѣлами ямы и про-

Ferris, що працював довгий час при „New York Herald“.

Павло Капещь, секретарь.

(Іван Черкас, секретар.

Товариство „Запороска Січ“ в Нью Йорку устроює Баль дня 21-го січня 1905 в суботу під ч. 46 Ave A. о годині 7-їй вечером. Вступ від особи 20 центів. На сей баль запрошаємо всіх Русинів нью-йорських і з околиці. За добру музику і забаву ручить комітет.

Яворовский, председатель,
Білобрат, секретар.

Колектус також гроші за ренть.
 Дає домь до мешканя або на про-
 даж на Blakely, Oluphant, Pa. и околиць.
ЦІНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

— ТУТЕШНА англійська
асопись „Truth“ придбала
поважну силу до свого пер-
оналу, именно п. Е. Ф.

Цигана засудили на смерть, и повели подъ шибеницю. Коли тамъ зобралося много людей, тогда звернувъся циганъ до зобра-тыхъ и каже: Дякую вамъ люде, щосьте потрудили ся, прийшли тутъ. Даъ Господи Боже, щобы я могъ бы той самъ способъ вамъ рѣд-дичитися.

JOHN J. CAMPTON
Католиць в похоронникъ.
Вынайме тано веритъ
— ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масъ заставды на складъ свѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бочонкахъ зъ наилучшихъ броваровъ,
горьки и ликеры найлучшого гатунку.
Братя! замовляйте у своего!

МАСШЪ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAZ LOTZ,
395 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всякаго рода, хъ
бы якъ розтрѣсены. Такожъ робить книж-
ки для братствъ, церковь, бизнесменовъ
и т. д. За роботу гарантуе.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Progress. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.
Хочешъ выпити гарячю?
Заптай ся де Митренко;
Готель, вѣску, пиво мае,
Новий силанки доливає.
6 цигара, е и гали
На мѣтанѣ, на забавѣ;
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вуешь неодо цѣнае, —
А що выпешъ, то знай брате,
Пѣде дальше, якъ у пятѣ!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.
Каждый Русинъ мавчій яку небудъ
потребу въ Нью Йорку, чи въ околицѣ,
повиненъ вступити до того готеля, бо
тутъ достане найздоровѣи и найтавѣи
напитки всякаго рода в порадѣ, де най-
лучше ку стѣ шифкарты

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИАЛИСТ
СЛАВОСТЕЙ
ЖИНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Имею при поряді дѣлать
особливую оптику.
Офіс: 227 N. Shamokin Str. Телефон
SHAMOKIN, PA. Nr. 1673

Юліанъ Копистянскій
(Julian Koryciński)
424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА.
Перворядный салонъ рус-
скій. — Найлучшій напитки
можно ту достати, якъ: пи-
во на цѣлянки и бутельки,
вина розматого гатунку,
горьки досконалы, цигара
дуже добры.
Спавитъ Братъ Русинъ до своего брат-
ча Юліана!

BENEVOLENT Society
ORGANIZED FEB. 1883
Выробляє братъ
къ машѣ, шапки,
вѣдзаны, хоругвы,
униформы.
Цинникъ и пробъ-
вы выслать даромъ.
Можете писати до насъ по руск., сло-
венск. або польск.
R. H. Morgan, 23 N. Main str.
SHAMOKIN, PA.

Польска Колонія въ Державѣ Нирджия.
Маємо 40.000 акровъ урожайной земли въ \$5 до \$15 за
акеръ фармы зъ забудованемъ або безъ забудованя, поле або лѣсъ
недалеко желѣзницѣ и великихъ мѣстъ, де легко можна заробити
гарный грѣшъ на вѣсѣхъ плодахъ. Земля е всюда добра,
и кождому добре веде ся. Родить ся добре жито, пшениця,
ячмень, овесъ, солодка картофля, кукурудза, тютюнъ. Овочѣ:
яблока, грушки, сливки, огорки, мѣлоны, помідоры и взагалѣ
вся огородини. Вино е также добре якъ калифорнійске. Земля
е ровна, покрыта переважно дубовымъ лѣсомъ. Пасовиска для
худобы, овецъ и т. д. Вода жерельна на кождой фармѣ 20 стѣпъ
глубока. Морозовъ анѣ спели тутъ нема, пильоны тутъ не-
звѣнен. Недалеко суть великі мѣста якъ Ричмондъ, Балтиморъ,
Вашингтонъ, Нью-Йоркъ, Філадельфія. Тысячъ людей глядае
теперь фармы и много вже Поляковъ закупило вѣдъ насъ землю
и суть вдоволени. Кождый повиненъ йти на фарму, де кождый
е своимъ паномъ, а мастокъ фармеровъ е забезпеченый. Фармеры
не потребують боити ся страйку, зменшена платнѣ або калѣц-
тва. Фармы продаемо за готѣвку, або на легку сплату, однакъ
часть треба зложити готѣвкою, а рѣшту на сплату пѣсля умовы.
По близшій услѣвѣ пишѣть по польски до
JOHN JELINEK & CO.
1116 Pine Alley, Braddock, Pa.
Напишѣть десѣте вычитали се оголошене. 15.20

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.
Найбольшій рускій компанічний сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложений ще въ роцѣ 1889, а теперь
побольшеный, украшенный и на ново
урядженый. Новый дѣмъ великій,
красный, котрый компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказуе, що може ком-
панічна робота. — Веѣ ро-
зумный Русины належать до тои
компаніи, купують зѣ своего власно-
го стору значить, спмагають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$5,500.00
Заряджуютъ нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрібный рѣчъ до житя, якъ также
можно купити убраня майнерекы и звычайный.
Посылае также грошѣ до вѣсѣхъ частей
свѣта, скоро, тано и беспечно.
Продае шифкарты.
Не вѣдъ нынѣ вже знаютъ люди солідного
Ивана Глову.

Одень зънаибольшихъ
броваровъ въ
Америцѣ.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢШОКЪ.
Хто лишь разъ по-
коштуе сего пива, то
яшного вже не хоче
пити.
Голова вѣдъ него
николи не болитъ,
бо есть здорове и по-
живое.
НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТИ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333
NIGHT CALL 4854.

Лесна Руска Торговля и Рукодельня
РИЗЪ И ЗНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ
у Львовѣ
поручае богато зносмотреный складъ вѣсѣлякихъ
товаровъ церковныхъ.
Принимаетъ замовленя на всякій работы зѣ
золота, сѣрбла, бронзу и иньшихъ мета-
лѣвъ, якъ также до вѣдновленя, позолоченя
и посѣрбленя всякій церковный и домашний
знаряды.
Всякій посылка полагоджуе вѣдворатною почтою.
Все выконуе въ найкоротѣмъ часѣ и по найнижшій цѣнѣ.
На жадае выслае цѣнники богато иллюстрованъ.
Е. Спонарсній и В. Устенский,
ул. Руска Ч. 1., Львовъ, Austria, Galicia.

СВѢТОВА ВЫСТАВА ВЪ ST. LOUIS
Каждый, хто въ Братѣвъ-Руси-
нѣхъ приѣде звидѣти славу свѣ-
тову выставу въ St. Louis, Mo.
нехай не пожае зайти до
перворядного руского салону
АЛЕКС. ВАЛЕВСКОГО
а тамъ знайде все здоровый напитки
та цигара, а по найголовнѣйше:
добру пораду, помѣчь и услугу че-
резъ цѣлый часъ.
Также пригадуе ся ласкавой па-
мяти, що сиродае тани а добра
шифкарты и выслае грошѣ до краю.
Aleksander Walewsky,
175 St. George St., St. Louis, Mo.
Bell Phone Blue 1254.

ДОВОДЫ И БЛАГОДАРЕНИЯ.
Одними только доводами лѣкаръ може доказати, що въ дѣйствости вылѣчилиъ
хорыхъ людей. Читайте оголошеня другихъ лѣкарей, но въ нихъ не найдете, що-
бы другій лѣкаръ мѣлъ доводы або благодаренія своихъ паціентовъ. Дятого-то,
понежъ хвалятся только, що суть укѣнченными лѣкарами, а неразъ слабость не
только не вылѣчатъ; но побольшатъ, то чи-жъ ти лѣкари могутъ мати доводы
вѣяности и благодаренія? Николи!
Мы зновъ, котрымъ дбаемо о здоровье нашего народу, чтобы онъ не былъ об-
диранный т. з. старокраевыми и военными докторами—обманцами, радимо всѣмъ
хорымъ Русинамъ удаваться только до:
ПРОФ. Д-РА Е. С. КОЛЛИНСА,
дипльомованого доктора зъ Нью-Йоркского университета,
которому цѣлый свѣтъ завдячуе певне и цѣлковите вылѣченые хорыхъ.
Для того подаемо тутъ колька найновѣйшихъ листѣвъ, въ которыхъ напишъ
братя и сестры благодарятъ профессора КОЛЛИНСОИ за цѣл-
ковите вылѣченые ихъ изъ тяжелой недуги.
Вылѣченный зъ тяжелой внутрен-
ной хоробы и ревматизму.
Дитинячий сухоты.
Почт. г-не проф. Коллинсъ!
Благодарю за лѣкарства, кото-
рыи выслано для моей доньки.
Я страшно журился тѣмъ, що
моя донька не выйде зъ той хо-
роты. Однакъ теперь я переко-
нался, що по Вашихъ лѣкар-
ствахъ она чѣмъ разъ лѣпше вы-
глядае и вже майже цѣлкомъ
здорова. Для того прошу при-
няти мое сердечное благодареніе.
Я буду розголошувати Ваше имя
помежи моими знакомыми.
Съ почтениемъ,
Госеъ Попѣлъ,
Box 12, Fernie, B. C. Canada
Стефанъ Урбанъ,
Box 287, Great Falls, Mont.
Кашель, боль перси, крижей,
желудка и нестравность.
Сердечное благодареніе засылаю проф.
Коллинсови за вылѣченые моей слабости.
Еслибы не Ваша помощь и певно не
банилъ бы вже денного свѣта
Михаилъ Делько, Box 32, Oriskany, Ohio.
Нервовостъ и боль головы.
Ласкавой докторе! Доношу Вамъ, что
лѣкарства Ваши я получилъ и на-
дежимо порядку и по ужитию сей-
часъ чувствую лѣпше и здоровше за то
складаю сердечную подяку
Анна Смитъ, Brimfield, Ind.
Доводы о вылѣченыхъ секретныхъ хоробахъ не можемо навести, понеже въ томъ часѣ не было
паціентъ въ Тысячи выздоровѣвшихъ людей посвѣдуютъ высокое знанье и практику проф.
д-ра КОЛЛИНСА, яко единакого доктора, который ручать за цѣлковите вылѣченые всякихъ
слабостей
СЕКРЕТНЫ ХОРОБЫ МУЖЧИНЪ И ЖЕНЩИНЪ.
Профессоръ КОЛЛИНСЪ лѣчитъ власнымъ способомъ такъ, что нема такого паціента, кото-
рого бы своєю методою не вылѣчилъ. Для того если кто есть хорый на яку будь слабость,
повиненъ ей докладно описати въ родной мовѣ и заадресовати листъ:
PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.
УВАГА: Проф. Коллинсъ не докладываетъ справдженю Вашей хороты и на жадае діагнозу пошле Вамъ потребъ-
ную и тани лѣкарства, котрымъ въ короткомъ часѣ цѣлковито и на все вылѣчатъ Вашу хороту. Про-
тое не забудите своихъ хоротъ.
Официалны таблички: Отъ 10 рано до 3 вечера, а въ недѣлю отъ 10 рано до 1 пополудни.

Гей Русины! чи знаете вы до-
рогу до дешевого и доброго куп-
на? Она веде просто до
Юрія Хилияка
въ OLYPHANT, PA.
Вы его певно добре знаете. Въ не-
сладите одинокий, найлучшій, най-
лучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ
убранями. Купите добре „шифкарты“ и
скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до
старого краш. Не гадайте однакъ, що то
уже все — нѣ! Вѣнъ має те найпара-
дѣйшій салунъ въ мѣстѣ подъ назвомъ:
Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите
ся, якъ въ родной бабки на
весѣлю.
РЕСТАВРАЦІЯ И БАВАРИЯ
ТROMETTER'S
(Трометтеръ)
при Рединьскомъ дашѣ въ Shamokin, Pa.
Свѣдѣня, Обѣды, Вечерѣ
Въ кождомъ часѣ можна достати
такъ горячій ягъ и зиний перекуски.
Потравы прилагодженъ на европей-
скій способъ, дуже смачно. Услуга
солідна. Окремъ комнаты для родины.
Найлучшя вина, пива, ликеры, горьки
и всѣ возможные напитки. Цѣна дуже
мала.